

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

языкам в языковом вузе с применением информационных технологий : дис ... доктора пед. наук: 13.00.02 / Сердюков Петр Игоревич / Киевский гос. лингвистический ун-т. – К., 1997. – 349 с.

7. Якиманская И.С. Педагогическая психология и творчество / Ирина Сергеевна Якиманская // Творчество и педагогика. – М., 1988. – Ч. 4. – 120 с.

8. Johnstone H.W. Language Grief: Its Nature and Functions at Community Level / Henry W. Johnstone. – Vintage Books, London, 1982. – P. 55.

9. Stern H.H. Fundamental Concepts of Language Teaching / H.H. Stern. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1996. – 582 p.

10. The Communicative Approach to Language Teaching / Ed. by Ch. Brumfit and K. Jonson. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1991. – 243 p.

Татьяна Колодько

Речевое поведение будущего учителя иностранного языка

Аннотация. В статье рассматриваются основные векторы речевого поведения будущего учителя иностранного языка в современном учебно-воспитательном процессе; акцентировано внимание на необходимости учета современных языковых и речевых стратегий и тактик в преподавании иностранного языка.

Ключевые слова: речевое поведение будущего учителя иностранного языка, языковые и речевые стратегии и тактики, информационно-образовательная среда, педагогический профессионализм и мастерство будущего учителя.

Tatiana Kolodko

Future foreign language teacher's speech behavior

Summary. Main guidelines of future foreign language teacher's speech manner in modern educational process are reviewed in the article; attention on the necessity to integrate modern language teaching strategies and tactics in teaching a foreign language is accented.

Key words: future foreign language teacher's speech behavior, language and speech strategies and tactics, informative and educational environment, future teacher's pedagogical professionalism and mastery.

УДК 37.0:37

**Олена Лавриненко,
м. Київ**

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ВЕЧІРНЬОЇ ШКОЛИ

Сучасні трансформаційні процеси, що відбуваються в суспільстві, актуалізували проблему становлення нової парадигми освіти, шкільної зокрема, характерною рисою якої є інформаційність знань, компетентність умінь, перерозподіл акцентів навчально-виховного процесу. На думку провідного педагога-науковця Г. Канафоцької [4] перш за все потрібно змінити спосіб навчання з поступовим виходом його на рівень

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

самоорганізації. Поняття самоорганізації в контексті шкільної освіти визначають як самоосвіту, що передбачає: швидку орієнтацію в інформаційному просторі; оволодіння новими методиками отримання знань; наявність умов для відкриття внутрішньої мотивації щодо отримання і створення нових знань; наявність ефективних комунікацій; командну кооперацію; інтеграцію; вихід на нелінійне цілісне мислення.

Саме самоосвітня діяльність може стати умовою, механізмом, системним феноменом підвищення якості шкільної освіти, яка забезпечить випускників загальноосвітніх навчальних закладів різних типів функціональною грамотністю та універсальними компетентностями: робити вибір в ситуації невизначеності, самостійно вирішувати проблеми, ставити мету особистої діяльності, планувати та організовувати власну діяльність, працювати в команді, оцінювати отримані результати, тощо. Цих компетентностей учні можуть набувати лише при організації навчального процесу на основі особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів, де центральним вектором пізнавальної та навчальної діяльності стає самоосвітня діяльність учня і, відповідно, самоосвіта всіх учасників навчально-виховного процесу, яка передбачає цілеспрямоване зміщення домінанти педагогічного процесу від навчання до учіння з розгортанням системи самостійної роботи та самоосвітньої діяльності учнів.

Модель формування учня, здатного до самоосвітньої діяльності, розпочинається з цілісного уявлення про її об'єктивні та суб'єктивні характеристики. Провідні вітчизняні вчені вважають, що модель сучасної освіти можлива лише у контексті цінностей самоосвіти, яка інтегрує як власне особисті, так і суспільні очікування.

Аналіз ефективності освітньої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів різних типів шкіл, у тому числі вечірніх дозволив констатувати, що очевидно є перевага традиційного навчання, яке характеризується обмеженим застосуванням самоосвітньої навчальної діяльності учнів, не дивлячись на те, що йде активна робота по впровадженню педагогічних інновацій. Інноваційні педагогічні технології покликані сприяти не лише покращенню якості знань, умінь, формуванню життєвих компетентностей, але й забезпечувати формування основ самоосвітньої діяльності учнів.

Практично всі дослідники (М. Солдатенко, А. Баранников, А. Громцева; І. Богомолова) розглядають можливість організації самоосвітньої діяльності у навчальних закладах усіх типів, проте науково-практичні дослідження показують, що саме вечірня школа, де проблема різноманітності учнівського контингенту стоїть так гостро, потребує особливої організації навчальної-пізнавальної діяльності, де самоосвіта має стати системоутворювальним фактором навчання та виховання молоді. Проблеми учнівського

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

контингенту вечірньої школи досліджують А.В. Даринський, Д. Вількєєв, Г. Глейзер, Ю. Кулюткін, Ю. Мальований, Г. Сухобська, Л. Лесохіна, Т. Шадріна та ін. Вони вказують на те, що склад учнів такої школи, на відміну від інших загальноосвітніх навчальних закладів, дуже різноманітний, передусім за віком (від 14 до 34 років і, навіть, старші), соціальним станом та психо-фізіологічними особливостями. Рівень набутих (попередніх) знань, з якими учні приходять до вечірньої школи, також дуже різний. Відповідно потреба і мотивація до навчання у таких учнів досить індивідуальні. Саме ці обставини вимагають від учнів вечірньої школи значного розумового, емоційного і фізичного напруження. Ці явища призводять до виникнення стресогенних ситуацій, тривоги, занепокоєння, які, у свою чергу, негативно впливають на функціональні стани учнів у процесі навчання. Негативні функціональні стани суб'єкта, як зазначають дослідники Є. Климов, Г. Суворова, К. Кузьміна, Т. Поясок, А. Прохоров, впливають на працездатність, продуктивність, результативність будь – якої діяльності, зменшують її якість та показники.

Однак, в цілому проблематиці функціонування та розвитку сучасної вечірньої школи приділяється недостатня увага. Так, 1991 р. був останнім роком, коли в Україні виходив журнал “Вечерняя средняя школа”, присвячений висвітленню актуальних проблем освіти, гуманізації навчального процесу вечірньої школи [10], самореалізації і самооцінки особистості [6], організації навчальної діяльності учнів вечірньої школи [7, с. 5-7; 5, с. 25-29], вивчення особистості школярів [3, с. 27-29], співвідношення навчання й виховання [9, с. 32-35], розвитку мислення учнів вечірньої школи [13, с. 55-59], питання готовності школярів до самоосвіти [14, с. 45-47] та ін.

Ще більш песимістична ситуація у сфері наукових досліджень. Так, у 1964 р. відбувся захист дисертаційного дослідження Д. Вількєєва “Взаимосвязь учения, труда и жизненного опыта учащихся как способ активизации усвоения знаний в вечерней школе”, у 1966 р. – Л. Артамоновой “Проблема рациональной организации ученого труда учащихся IX – XI классов школ рабочей молодежи (на материалах школ УССР)”, у 1969 р. – Т. Шадріної “Социально-педагогические условия формирования и перестройки ученого опыта работающей молодежи”, у 1986 р. – Іманова Енвера Ніфтула Огли “Использование производственного опыта учащихся вечерних (сменных) и заочных школ как средство улучшения качества обучения и профессиональной ориентации: на материалах школ Азербайджанской ССР”, у 1988 р. – Л. Бегали “Влияние значимости и трудности учебных предметов на направленность познавательных интересов учащихся вечерних школ” та деякі інші. За часів незалежності України було виконано лише одне дисертаційне дослідження – С. Кульбіда “Вечірня спеціалізована школа України для осіб з вадами слуху (становлення та розвиток)” (1999 р.).

Покращення ситуації спостерігаємо в останні роки. Так, у 2008 році відбувся захист дослідження І.В. Богомолової “Організаційно-педагогічні умови собистісно-орієнтованого навчання учнів вечірньої загальноосвітньої школи” [2]. Додає оптимізму той факт, що 18 січня 2011 р. відбулася Перша Всеукраїнська нарада з питань навчальної та виховної діяльності вечірніх шкіл, особливостей їх функціонування на сучасному етапі. На нараді акцентувалася увага на тому, що вечірня школа “була і є важливою складовою частиною загальної системи освіти”, а у “соціальному плані її місія – усунення аномалій розвитку особистості, пов’язаних з освітою, і створення передумов для нормалізації процесу подальшого соціального становлення, тобто соціалізації особистості” [11].

Отже, ми бачимо, що сучасний стан інтересу до організації освітньої діяльності вечірньої школи характеризується інтенсивним пошуком найбільш ефективних форм навчальної самоосвітньої діяльності учнів, відповідно до специфіки її контингенту.

Розглянемо докладніше контингент учнів вечірньої школи. Основну масу контингенту учнів сучасної вечірньої школи складають особи, які перервали навчання після закінчення 9-го класу масової школи, або ті, що вибули з молодших (починаючи із сьомого) класів. Більшість з них мають перерву в навчання і втратили значну частину знань. До того ж, слід урахувувати, що багато учнів в період навчання в масовій школі не були в числі сильних і навіть середніх за успішністю, що й стало однією із причин припинення навчання. Усвідомлюючи слабкість загальноосвітньої підготовки та низький рівень знань, ці молоді люди бояться труднощів, котрі їм доведеться долати при поновленні навчання у вечірній школі. Частина випускників 9-го класу масової школи йдуть навчатися в ПТУ (професійно-технічні училища), які не дають середньої освіти, або безпосередньо влаштовуються на роботу. Для них отримати повну середню освіту можливо тільки у вечірній школі без відриву від роботи, або суміщаючи навчання у вечірній школі та в ПТУ.

Так, проведені нами дослідження показали, що до вечірньої школи звертається достатня кількість підлітків(неповнолітніх учнів), які, вступивши після 9-го класу в технікум, коледж, колегіум чи училище, зрозуміли, що то є не “їх” вибір в професійному сенсі, і тепер вони йдуть до вечірньої школи отримувати повну загальну середню освіту, переосмислюючи свою професійну орієнтацію. У вечірній школі також навчаються і творчо обдаровані підлітки: юні актори, танцюристи, художники, військові музиканти, кулінари, спортсмени. До школи звертаються і підлітки із масових загальноосвітніх шкіл з певними проблемами. Сьогодні керівники масових шкіл прагнуть “позбутися” таких учнів і вони поповнюють контингент вечірньої загальноосвітньої школи. Учнівський контингент сучасної вечірньої школи урізноманітнився ще й неповнолітніми учнями з асоціальною поведінкою. Асоціальна

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

поведінка – це дії, які суперечать прийнятим у суспільстві правовим і моральним нормам, тобто кримінальні злочини, алкоголізм, наркоманія, статева розбещеність, ухиляння від навчання, роботи та ін. Гострота даної проблеми полягає у тому, що чисельність підлітків й молоді, які скоюють подібні діяння, зростає сьогодні швидше, ніж чисельність населення. З іншого боку, у вечірній школі навчається й значна частина молодих людей (18-33 років і старші), які оволодівши певними професійними навичками, мають певний творчий потенціал, а документа про повну загальну середню освіту свого часу(за певних життєвих обставин) не отримали. Такі дорослі учні які мають перерву у навчанні, але більш чітку мотивацію та мету навчання. Мета у дорослого контингенту учнів пов'язана із широким спектром їх потреб і запитів – від короткострокових, пов'язаних у більшості випадків із суто професійними інтересами у даний період (здобуття професійної освіти, підвищення кваліфікації і т.п.), до стратегічних, перспективних, породжених бажанням людини чіткіше визначити своє місце в навколишньому світі, вирішити таким чином для себе ті або інші питання життєвого самовизначення або самореалізації. Слід зазначити, що в науці мають місце спроби психологів і педагогів щодо вирішення деяких із питань навчання особистості різних етапів розвитку людини. Але саме період дорослості залишається недостатньо вивченим. Тому в контексті дослідження навчальної діяльності учнів вечірньої школи стоїть нагальна потреба враховувати підходи до освіти “дорослих” учнів. Ми підтримуємо також висновки І.В. Богомолової [2] про впровадження в освітній процес вечірньої загальноосвітньої школи основних принципів навчання дорослої людини, які мають реалізуватися в андрагогічному підході до навчання. Саме андрагогічний підхід передбачає опрацювання змісту, організаційних форм, методів і засобів навчання дорослих, а отже, має на меті підвищення ефективності навчального процесу й одночасно розвиток індивідуальності й творчого потенціалу учнів. З огляду на вищевикладене, вчителю вечірньої школи доцільно знати не тільки особливості психічного розвитку особистості, а й про вади, які існують у психічному розвитку та поведінці, причини їх виникнення. Аналіз соціального стану сімей учнів вечірньої школи показав, що в школі даного типу навчається значна частина учнів із соціально незахищених верств населення, чорнобильці, напівсироти, сироти, діти-інваліди, діти із хронічними захворюваннями. Отже, соціальний спектр і мотиви сучасних підлітків і молоді, які звертаються до вечірньої школи, дуже широкий і складний. Дослідження, проведені нами, зокрема на базі вечірньої школи № 3 Солом'янського району м. Києва, дали можливість встановити основні причини вступу до вечірньої школи: низьке матеріальне становище сім'ї, що змушує підлітків навчатися та працювати – 16,6 %; відставання в навчанні від однолітків через тривалу хворобу – 0,6 %; направлені службою у справах дітей (учні з

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

девіантною поведінкою) – 1,9 %; кинули навчання в технікумі, коледжі, училищі – 1 %; вагітність – 1,3 %, догляд за дитиною – 1,3 %, поєднують навчання в ПТУ – 55,3 %, професійне заняття спортом, музикою, мистецтвом тощо – 2,9 %.; біженців та іноземців – 1,2 %.

Під час аналізу педагогічної діяльності сучасної вечірньої школи та в результаті дослідження нами було виявлено, що співвідношення кількісного складу неповнолітніх учнів та “дорослих” учнів даного типу школи відповідно коливається в межах 63 % та 42 % (у різні роки ці показники дещо змінюються, але співвідношення зберігається в означених межах). До того ж класи у вечірній школі формуються не тільки за віковою ознакою, як у масовій загальноосвітній середній школі, а й за рівнем наявним знань. Тобто, в одному класі можуть навчатися як неповнолітні, так і “дорослі” учні. Тому перед педагогами сучасної вечірньої школи постає складне і надто важливе завдання, яким чином можна навчити всіх по-різному. З огляду на це зусилля педагогічних колективів вечірніх шкіл спрямовано на створення оптимальних умов для диференціації навчально-виховного процесу, розвитку індивідуальних здібностей учнів, розширенню життєвої та соціальної компетентності підлітків та молодих людей, які мають бути зорієнтовані, передусім, на подальший професійний вибір та самореалізацію.

Згідно нормативних документів “вечірня (змінна) школа є середній заклад, покликаний задовольняти потреби громадян у здобутті базової середньої та повної загальної середньої освіти з відривом і без відриву від виробництва. Вечірня школа створює умови для розвитку особистості, є основою для подальшої освіти й самоосвіти, усвідомленого вибору та освоєння професії” [12]. Згідно Положення про вечірню школу та відповідного статуту закладу, навчальна діяльність вечірньої школи передбачає різноманітні форми навчання: денну, вечірню, індивідуальну, заочну, екстернат. Вечірня загальноосвітня (змінна) школа займається освітою учнів різних вікових категорій та з різними психофізіологічними здібностями. У школі даного типу створюються умови для навчання і виховання всіх бажаючих незалежно від місця проживання на підставі відповідних документів. Економічний та соціальний стан нашого сьогодення сприяє тому, що саме життя потребує глибокої диференціації та індивідуалізації виховання та навчання.

Як бачимо, урахування особливостей учнівського контингенту є однією з найважливіших педагогічних проблем в організації педагогічного процесу вечірньої школи. Із вищевикладеного приходимо до висновку, що необхідною (першочерговою) умовою ефективного (успішного) навчання учнів вечірньої школи, є врахування андрагогічних особливостей учнівської освітньо-вікової категорії навчання, початкових функціональних та психофізіологічних можливостей учнів,

реалізація та розвиток їх здібностей.

Зазначимо, як відправну точку в нашому дослідженні, окрім основних андрагогічних закономірностей, ми беремо до уваги схему діяльності вчителя й учнів вечірньої школи. Ми вважаємо, що в умовах сучасного інформаційного суспільства та з позиції особистісно зорієнтованого підходу, враховуючи специфіку контингенту учнів вечірньої школи, на сьогоднішній день основою такої схеми має бути "суб'єкт-суб'єктна взаємодія вчителя й учня". По-перше учень має бути не об'єктом, а рівноправним суб'єктом навчання. По-друге, в умовах сучасного розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій, учитель вже не є єдиним носієм знань, а виступає в ролі фасилітатора, помічника та консультанта у процесі самостійного їх засвоєння учнями. По-третє, у процесі навчальної взаємодії вчителя та учня необхідно враховувати принципи особистісно зорієнтованого підходу та основні принципи навчання дорослої людини.

З огляду на сучасні тенденції в суспільстві, освіта передбачає, перш за все, самоорганізацію ("самоорганізація" – одне з ключових понять "синергетики"). З точки зору синергетики, сам процес навчання, його процедура, спосіб взаємодії вчителя і учня постає не як механічна передача знань від однієї до іншої людини, а створення умов, за яких стають можливими процеси народження знань самим учнем, його активна і продуктивна творчість. Дана ситуація – це ситуація відкритого діалогу, прямого і зворотного зв'язку, солідарної взаємодопомоги" [8]. З нашої точки зору, саме такої організації навчальної діяльності потребує специфічний учнівський контингент сучасної вечірньої школи. Завдяки сумісній активності в такому контексті учитель і учень починають функціонувати в одному темпі. Зокрема, для педагога це означає як можна менше повчати. Адже головне – не передача знання (всього передати неможливо), а оволодіння способами наповнення знань і швидкої організації в складних базах даних і розгалужених системах знання способами самоосвіти.

Саме така взаємодія, з нашої точки зору, має бути основою в організації навчальної діяльності сучасної вечірньої школи. Учитель повинен навчитися зрозуміти учня, не "дивитися", а "побачити", що містить у собі учень, намагатися максимально зрозуміти його. Суть такої взаємодії полягає в тому, як управляти не управляючи, як малим резонансним впливом підштовхнути учня до саморозвитку, тобто до самоосвіти.

Отже, спираючись на великий досвід "навчати всіх" і "навчати всіх по різному", накопиченого за роки свого існування, вечірня школа в повній мірі може сприяти формуванню та розвитку особистості учня з найважливішими якостями людини сучасного інформаційного суспільства: володіння інформаційною культурою, системне мислення, креативність, творча активність, висока відповідальність за результати своєї діяльності, готовність до постійного саморозвитку та самовдосконалення з подальшою

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи
самореалізацію та самоствердженням.

Література

1. Аналітико-прогностичний супровід формування самоосвітньої компетентності учнів: практико-зорієнтований посібник / [за наук. ред. І.Г. Єрмакова]. – Запоріжжя: Хортицький НРБЦ, 2006. – 220 с.
2. Богомолова І.В. Організаційно-педагогічні умови особистісно-орієнтованого навчання учнів вечірньої загальноосвітньої школи: автореф. дис.... канд., пед. наук: 13.00.09 / І.В. Богомолова. – Х., 2008. – 21 с.
3. Ибрагимова А.З. Путь к познанию ученика / А.З. Ибрагимова // Вечерняя средняя школа. – 1991. – №4. – С. 27-29.
4. Канафоцька Г.П. Роль самоосвіти в сучасному освітньому просторі / Г.П. Канафоцька // Етичні та духовні основи розвитку людини і суспільства: тези XII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25-26 трав. 2012 р.) – К., 2012. – С. 44-45.
5. Кулюткин Ю.Н. Смысл учебной деятельности для личности / Ю.Н. Кулюткин // Вечерняя средняя школа. – 1991. – №3. – С. 25-29.
6. Кулюткин Ю.Н. Исследование познавательной деятельности учащихся вечерней школы: самоорганизация познавательной активности личности, как основа готовности к самообразованию: [монографія] / Ю.Н. Кулюткин; Г.С. Сухобська. – М.: Педагогика, 1977. – 152 с.
7. Кулюткин Ю.Н. Психология обучения взрослых / Ю.Н. Кулюткин. – Москва: Просвещение, 1985. – 128 с.
8. Кремень В.Г. Синергетика і освіта: людина в процесах самоорганізації “відкритих” систем / В.Г. Кремень // Синергетика і творчість: матеріали Всеукр. конф. (Київ, 11 листопада 2011 р.) – К., 2011. – С. 9.
9. Лернер И.Я. О соотношении обучения и воспитания / И.Я. Лернер // Вечерняя средняя школа. – 1990. – №4. – С. 32-35.
10. Лопатина Т.С. Гуманизация учебного процесса. / Т.С. Лопатина // Вечерняя средняя школа. – 1993. – №1. – С. 27-28.
11. Перша Всеукраїнська нарада з питань діяльності вечірніх шкіл та їх ролі в сучасному освітньому просторі – 2011: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 31.07.2012 <http://wechimya-zosh.ucoz.ua/blog/v_ministerstvi_osviti_i_nauki_molodi_ta_sportu_ukrajini_vidbulasja_vseukrajinska_narada_z_pitan_dijalnosti_vechirnikh_zminnikh_shkil/2011-02-03-19>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
12. Положення про вечірню (змінну) школу від 04.07.2005 р. №397 (у редакції наказу Міністерства освіти та науки, молоді і спорту України від 21.09.2011р. № 1093): [Електронний ресурс]. – Режим доступу 31.01.2013: <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0758-05>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
13. Станкин М.И. Тайны Мнемозины / М.И. Станкин // Вечерняя средняя школа. – 1990. – №2. – С. 55-59.
14. Тонконогая Е.П. Формирование готовности к самообразованию / Е.П. Тонконогая // Вечерняя средняя школа. – 1980. – №3. – С. 45-47.

Елена Лауриненко

**Особенности образовательной деятельности
современной вечерней школы**

Аннотация. На основе анализа ученического контингента

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

современной вечерней школы автор обосновывает, что специфический контингент учеников вечерней школы требует особенной организации учебно-воспитательного процесса. В современных условиях развития информационно-коммуникативных технологий центральным вектором познавательной и учебной деятельности становится самообразовательная деятельность ученика.

Ключевые слова: *вечерняя школа, контингент учеников, организация учебной деятельности, самообразование, самообразовательная деятельность.*

Olena Lavrynenko

Features of educational activity in modern evening school

Summary. *Basing on the analysis of student contingent in the modern evening school, the author proves that specific student contingent of the evening school needs special organization of the educational process. In the modern conditions of information and communication technologies development the main focus of cognitive and learning activities is made on students' self-education activity.*

Key words: *evening school, student contingent, organization of educational process, self-education, self-education activities.*

УДК 37.091.26:378

**Ірина Лещенко,
м. Черкаси**

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

В умовах зростання ролі знань і технологій у житті суспільства та інтенсифікації процесів економічної і культурної глобалізації освіта все більше позиціонується як дієвий інструмент формування особистості, здатної жити в умовах динамічних змін. Одночасні масштабні суспільні зміни та модернізація освіти становлять нові вимоги до якості підготовки та професіоналізму майбутніх фахівців.

У цьому контексті особлива увага науковців приділяється контролю знань, умінь і навичок студентів у тестовій формі.

Проблеми контролю знань, умінь і навичок студентів в системі вищої освіти постійно досліджуються вітчизняними й зарубіжними науковцями (І. Алексейчук, А. Дзундза, І. Булах, F. Galton).

Мета статті – надання допомоги викладачам, методичним працівникам, контролю знань, умінь і навичок студентів у тестовій формі.

Активізація пізнавальної діяльності передбачає